

О. М. Мироненко

Кіш охорони республіканського ладу

КІШ ОХОРОНИ РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО ЛАДУ – спеціальне збройне формування. Створ. на підставі закону Директорії від 28 лютого 1919 для охорони внутр. порядку в УНР. Підпорядк. безпосередньо міністрові внутр. справ. Його отаманом призначено [П. Богацького](#). Згідно із законами, постановами, розпорядженнями, наказами та ін. актами Директорії УНР до діянь, які вважали посяганням на респ. соціаліст. лад і які підлягали жорсткому викоріненню, віднесено: підбурювал. письм. чи усну агітацію проти держ. устрою УНР, її самостійності, гол. командування, Директорії, її законів та установ у військ. частинах і серед насел., поширення брехливих чуток та прокламацій; привласнення функцій влади різними організаціями, комісіями й комітетами; заклики до федерації чи з'єднання України з ін. державою; випадки самочин. обшуків, реквізицій, арештів і самосудів; організацію маніфестацій, зібрань на площах та вулицях; руйнування ф-к і заводів, вирубування лісів, розкрадання військ. майна; незаконне володіння зброєю; саботаж. Більшов. агітатори у військах, гетьман. агенти і найманці підлягали розстрілу без слідства і суду на місці скоєння злочину. Такою самою мала бути й доля осіб, схоплених під час пограбування, розбійництва чи зброй. нападів. Актами Директорії від 24 січня 1919, 16 серпня 1919 та ін. у місцевостях, де оголошено стан облоги, дозволено позасуд. репресії у вигляді вислання за межі УНР чи арешту на строк до 2-х місяців. Остаточне рішення щодо усіх такого роду покарань затверджували старші начальники військ. частин, повіт. і губерн. комісари, міністр внутр. справ, а в особл. випадках – спец. особл. нарада у складі міністрів юстиції, військ. та внутр. справ. Підрозділи коша, як і формування нар. міліції, створювали у контрольов. Директорією місцевостях. Вони фактично діяли за правилами, встановленими статутом [Державної варті Української Держави](#) (затв. 9 серпня 1918). Чинність останнього, незважаючи на акти про скасування Держ. варті від 3 січня 1919 та 4 січня 1919, фактично продовжено законом Директорії від 25 липня 1919. Бійці коша брали участь у придушенні виступів проти *С. Петлюри* його влас. отаманів у червні 1919 та ін. зброй. повстань. Кіш припинив існування восени 1920 після втрати Директорією влади на укр. землях.

Рекомендована література

1. Збірник пам'яті Симона Петлюри. Прага, 1930;
2. Омелянович-Павленко М. На Україні 1919 р. Прага, 1941;

3. Мироненко О. М., Бенько О. П. Репресії на Україні за доби Директорії і утворення радянської влади (1919–1920). К., 1993;
4. Бородич Л. В. Спеціальні військові й охоронні підрозділи Центральної Ради, Гетьманату і Директорії // Історія України. 1999. № 17.

Бібліографічний опис:

Кіш охорони республіканського ладу / О. М. Мироненко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7140>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).